

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21871/2023
19.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ из ... и ГГ из ... , које заступа пуномоћник Иван Караш, адвокат из ... , против тужене ДД из ... , чији је пуномоћник Марија Вучковић, адвокат из ... , ради поништаја уговора, одлучујући о ревизији тужилаца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 771/23 од 13.04.2023. године, у седници одржаној 19.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 771/23 од 13.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сомбору П 66/22 од 05.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца да се поништи уговор о доживотном издржавању закључен 21.12.2017. године, потврђен од стране Јавног бележника Александра Грујића у ... број Опу ... , између ЂЂ из ... , као примаоца издржавања и ДД да туженој накнаде трошкове парничног поступка у износу од 371.150,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, усвојен је захтев за ослобађање од плаћања судске таксе тужилаца АА , ББ , ВВ и ГГ.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 771/23 од 13.04.2023. године, одбијена је жалба тужилаца и наведена првостепена пресуда је потврђена у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву и трошковима поступка (први и други став изреке). Одбијени су захтеви странка за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ бр. 72/11 ... 10/23) и нашао да ревизија тужилаца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревизије о учињеној битној повреди одредаба парничног поступка из члана 174. став 1. у вези члана 2. и 8. ЗПП, јер од стране другостепеног суда није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене одредаба овог закона, па нема ни битне повреде која би представљала дозвољени разлог за ревизију по члану 407. став 1. тачка 3. ЗПП. У конкретном случају, другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности, те поступио у складу са одредбама члана 396. став 1. и 2. ЗПП. Наводи ревизије у односу на оцену доказа и оспоравање утврђеног чињеничног стања, нису разлози због којих се ревизија може изјавити. Одредбом члана 407. став 2. ЗПП изричито је прописано да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, осим у случају из члана 403. став 2. овог закона, која одредба у конкретном случају није примењена код доношења побијане пресуде. Такође, ни битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју се наводима ревизије указује није предвиђена као разлог због којег се ревизија може изјавити применом члана 407. став 1. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила ГГ и тужена ДД су сестре, а тужиоци АА, ББ и ВВ су супруга и деца њиховог брата по мајци сада покојног ЕЕ, рођеног у првом браку сада покојне ЂЂ. Син је одрастао уз оца, са мајком односе није одржавао. Ћерке су рођене у другом браку сада покојне ЂЂ, која је са супругом ЗЗ живела у Након његове смрти у 2008. години, ЂЂ је остала да живи у њиховој кући сама, па је у августу 2010. године преселила код ћерке ГГ у ... и потом од јануара 2011. године код ћерке ДД, овде тужене са којом је остала да живи у заједници све до смрти ...2018. године. Између ЂЂ као примаоца издржавања и тужене као даваоца издржавања закључен је пуноважан уговор о доживотном издржавању 21.12.2017. године, у садржини уговорних обавеза даваоца издржавања које су испуњаване, уз уговорену и реализовану заједницу живота каква је постојала и пре закључења уговора и којом је прималац издржавања била задовољна. Истим је уговорен пренос имовине након смрти примаоца издржавања, и то њиве од 6ха 52а уписане у лн. ... КО Претходно је ЂЂ у новембру 2011. године продала кућу у ... и новац од продаје на једнаке делове поделила ћеркама (кућу стечену у заједници са њиховим оцем) и саопштила да ће сину из првог брака да остави део земље, чему противна тужила АА је истог обавестила те је он ангажовао адвоката да би остварио свој део.

До закључења уговора о доживотном издржавању у децембру 2017. године дошло је под околностима да је ЂЂ хтела да се осигура пошто више нема кућу и већ је код тужене живела дуже од шест година, задовољна третманом и односом тужене према њеним потребама, те се определила за тужену код уговарања издржавања у заједници живота. Неуропсихијатријским прегледом дан уочи закључења уговора је констатовано да је ЂЂ физички у доброј кондицији, уредне говорне и мисаоне функције, очуване свести, воље и способности за расуђивање и слободно изражавање

своје воље и да је у потпуност пословно способна за предузимање намераване правне радње - закључења уговора о доживотном издржавању са ћерком из другог брака, која се брине о њој, са којом је у заједници живота од 2011. године и са којом живи у ћеркиној кући у ... , што је мотивација нормалне психолошке природе. После закључења уговора о доживотном издржавању у новембру 2017. године, ЋЋ је сачинила својеручно завештање 06.06.2018. године, у ком је описала ранија располагања имовином, синов однос према њој и навела разлоге због којих искључиво ћерки ДД у наслеђе оставља потраживање на основу новчаног обештећења ратне одштете иза покојног оца завештатељке. Код ЋЋ је у августу 2017. године регистрована туморска промена и метастазе на појединим органима. Природа болести као малигне је била јасна али дијагноза није била потврђена биопсијом јер ЋЋ на то није пристала. Искључиво њеном вољом није извршено примарно испитивање и није спроведено онколошко лечење. Вештачењем је разјашњено да околност утврђеног проширења болести на више ограна упућује на закључак да је тумор у организму био присутан више година уназад, али да није правио проблем и да се може закључити да је ЋЋ добро подносила болест, да није имала физичке болове. ЋЋ је била покретна, свесна и разумна до последњег тренутка свог живота. Тужила је по позиву тужене била да посети мајку и разговарале су ...2018. године до 14.00 часова, уверила се да је мајка била свесна, а увече је мајка преминула.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да није основан захтев да се уговор о доживотном издржавању поништи применом члана 203. став 1. Закона о наслеђивању и навели разлоге који опредељују одбијајућу одлуку о тужбеном захтеву. Становиште другостепеног суда у побијаној пресуди да се алеаторност процењује не само по временском размаку између закључења уговора и смрти примаоца издржавања, већ према свим околностима случаја, праћено је анализом релевантних околности, да је прималац издржавања у време закључења уговора имала 77 година живота, да је претходно продала своју кућу и новац поделила ћеркама, поред тужене имала још двоје деце који је нису обилазили, што указује на постојање потребе на страни примаоца издржавања да се о њој неко стара, те како је била упућена на тужену и њену породицу не само после закључења уговора, већ и у дужем временском периоду пре тога, то сазнања тужене као даваоца издржавања да прималац издржавања болује од тешке и неизлечиве болести не чини спорни уговор ништавим. Тужена је и пре закључења уговора водила бригу о примаоцу издржавања. Неприхватљиво би било неомогућавање старим лицима код постојања одређених здравствених чинилаца који могу утицати на дужину њиховог живота да им се ускрати управо да се у потенцијално тешкој животној или здравственој ситуацији, старају о својим интересима, посебно у ситуацији када на страни даваоца издржавања у тренутку закључења уговора не постоји свест о времену наступања смрти примаоца издржавања, што је овде случај. Јасно је да се здравствено стање по правилу временом погоршава и да је примаоцу издржавања свакако била потребна помоћ и старање које јој је тужена пружала све до њене смрти. То, међутим не значи да је постојала извесност скоре смрти. Неизлечива болест несумњиво води смрти, али ни тешка неизлечива болест, ни неоперабилност, сами по себи не чине извесним краткотрајност самог уговора. Околности под којима је уговор закључен и чињенице које су утврђене у поступку не дају основ за закључак да спорни уговор није представљао никакву неизвесност за даваоца издржавања. Уговор је закључен на иницијативу сада покојне ЋЋ, примаоца издржавања, о којој до тада осим тужене нико од других сродника није

бринуо нити је свакодневно помагао, због чега мотив уговарача није био у томе да буду изиграна права наследника, већ уговорно обезбеђење потребног издржавања и неге и помоћи примаоцу издржавања, које је тужена као давалац издржавања фактички већ пружала примаоцу издржавања и пре закључења уговора.

Неосновано се ревизијом тужилаца оспорава правилност примене материјалног права.

Наводи ревизије о оспоравању постојања фактичког издржавања покојног примаоца издржавања од стране тужене и пре закључења уговора, као наводи који се односе на чињенично стање, не представљају дозвољени ревизијски разлог, а поновљени жалбени наводи који су били предмет оцене другостепеног суда за које је тај суд дао јасне и правилне разлоге које Врховни суд прихвата, није потребно детаљно образлагати јер се тиме не би постигло ново тумачење права нити допринело уједначеном тумачењу права (члан 414. став 2. ЗПП).

У овој правној ствари примена материјалног права није условљена регулативом Породичног закона којим је прописано да је дете дужно да помаже родитељима у складу са својим годинама и зрелошћу. Покојна ЂЂ имала је троје деце, а у позној доби само је од тужене уживала пажњу, помоћ, старање и ангажовање у подмиривању животних потреба, и то као фактичко издржавање у трајању од шест година и уговорно издржавање у трајању осам месеци, непромењеног квалитета. Стање болести снимљено четири месеца пре закључења уговора о доживотном издржавању није довело до појаве болности и опште слике тешког здравственог стања, да би се у тренутку закључења уговора могло закључити о извесности блиске смрти примаоца издржавања. Наступање смртног исхода не зависи само од природе болести, већ и од општег стања оболелог лица, у овом случају примаоца издржавања која својим изричитим ставом није ни омогућила да јој се постави дијагноза и да се о дијагнози обавесте друга лица. С овим у вези, неприхватљиви су наводи ревизије о несавесном држању тужене и прикривању дијагнозе, као и тешкој злоупотреби права, до чега није дошло из разлога који су наведени од стране нижестепених судова и прихваћени од ревизијског суда.

Према становишту овог суда, иако је тужена као давалац издржавања свакако имала сазнање о стању здравља своје мајке као примаоца издржавања, то сазнање тужене не чини уговор незаконитим из разлога што је после осам месеци прималац издржавања преминула. Тужена је живела у заједници живота са примаоцем издржавања у хармоничним односима, и пре закључења уговора бринула о њој, водила је код лекара, а и након закључења уговора пружила јој сву потребну негу и пажњу, испуњавајући на тај начин све обавезе које је преузела уговором. Из наведеног следи да околност да је тужена знала да мајка као прималац издржавања болује од карцинома није био мотив и основ за закључење уговора о доживотном издржавању. Зато, ревизија тужилаца о супротном није основана.

Према исходу спора, туженој припада право на накнаду трошкова поступка о чему је правилно одлучено применом члана 153. и 154. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић